

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7363,
Zagreb št. 59.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Rdeča Moskva praznuje

Moskva, novembra.

7. novembra je praznovala Moskva in vsa Sovjetska unija 13. obletnico boljševiške revolucije. Bil je neprijeten jesenski dan. Ko je dnevni svet raztrgal oblačno meglo, je gost in mrzel dež močil vegasti tlak moskovskih ulic. Ali je bil to simbol? Kljub temu pa so se že v zgodnjem jutru valile mase na Rdeči trg pred vrata Kremlija. Delavci v modrih jopičih, kmečke delegacije iz najbolj oddaljenih kotov države, potem mladostniki, žene in dekleta... Vsi ti so korakali sklonjenih glav ob novem granitnem mavzoleju mrtvega voditelja krvave revolucije — Lenina. Teško, v nerednih trumah so korakale množice, moške in žene, skupina za skupino, dolga, veličanska demonstracija, pol milijona ljudi. Vsi so bili komandirani, da pridejo in da pokažejo moč komunistične države. Potem je prišla armada. Krepe, dobro izgledajoče postave, s težkim korakom v vsej bojni opremi. Enakomerno so vdajali njihovi okovani konji ob mokri tlak. Za pehoto so pridrali oklopni avtomobili, priborniki tanki, v galopu kavalerija in vse vrste artiljerije. Nad Rdečim trgom so brneli vojni aeroplani. Rdeča armada, »ponos proletarijata«, je demonstrirala pred domačini in tujimi vladnimi zastopniki. Ob pogledu na ta ogromni vojni aparat so bili zastopniki proletarijata in buržuazije lahko enkrat edini, da je prav vseeno, ali govori v Zenevi o razorožitvi Marini, Bernsdorfu ali Litvinov: nobeden ne misli iskreno in vsi lažejo.

Skupine so nosile ogromne napise. V 14 jezikih so kričale črke proglase uspehe in pridobitve sovjetov: »Petletni načrt v štirih letih!«, »800 milijonov žrtevno za ljudsko higijeno in 60 milijonov rubljev za varstvo mater in otrok!«, »Brezposelnost smo likvidirali!«, »Vsakih 6 minut nov traktor!« In potem še drugi napisi: »Doli s popi in religijo!«, »Doli s imperialistično vojno!«, »Naj živi rdeči oktober!«, Da, doli z vojno! Vendar je bil nauk rdeče armade bolj nazoren, kakor pa papirnati napisi.

Levo od Leninevega mavzoleja je bila postavljena tribuna za zastopnike vlade in stranke. Opazil si znane obraze: diktatorja Stalina, Kalinina, Vorosilova z najvišjo rdečo generaliteto, članke komunistične internacionale, centralne eksekutive, — in kar je vse presenetilo, tudi pravkar odžaganega Rykova. Ta je pač poslednjičkrat raz vladni oder prisostvovali proslavi revolucije!

Vse te ogromne mase so se končno zgostile in eden izmed mogočnih je dvignil roko. Vse je utihnilo. Zastopnik vlade je z odra govoril o zmagi proletarijata in razvijal uspehe 13 letne diktature. Množica je poslušala in molčala. Ni bilo ne odobravanja ne navdušenja. Kako? Vsak je mislil na naslednji dan. Za danes je bilo vsega dovolj, kajti za praznovanje revolucionarnih praznikov ima vlada še vedno kruha. Toda, ali ga bo imela tudi jutri? Ali jo jutri kruh razdeljen? Vsak se je vprašal: Ali bo jutri kruh razdeljen, in če bo, koliko bo odpadlo na osebo? 200 ali 300 gramov? In potem mlo, obutev, obleka, mleko za otroke... Toda, Vi tega ne razumete, kako je človeku v duši, ako se mora vsak dan sproti vprašati, mar me bodo pustili jutri še živeti?

Raz tribuno je mogočno donela beseda: »Premagali smo hidro protirevolucije! Zatrlj smo cerkve in pope! Prišla je doba novega človeka! Nad en milijon brezposelnih smo z eno potezo likvidirali!« Pa res! Rešitev brezposelnega vprašanja je bila izvirna in enostavna. Brezposelne so kratkoma pobrali in jih poslali v severne gozdove, da sekajo les za eksport. Za plačilo dobre proste prehrano (zelo odmerjene porcije, ob katerih trajno ni mogoče živeti) in »hvalenost proletarijata«. Na ta način so sovjeti likvidirali brezposelnost. Le zakaj tudi načina ne povedo svetovnemu proletarijatu! — »800 milijonov za ljudsko higijeno, 60 milijonov za varstvo mater in otrok!« Kak posme! Varstvo mater! To so klinike za odpravo plodu, ki poganjajo po deželi kakor gobe. Ljudska higijena? To je razpečanje raznih preventivnih sredstev. Ostanek pa so porabili za popravilo nekaterih zdravstvenih naprav, ki so radi revolucije propadle in bile v razsulu. Potem še zgradnja par vzornih sanatorijev, kamor vodijo boljševiki inozemske časnike, da poročajo strmeči Evropi o »pridobitvah sovjetskega proletarijata«. Toda zdravilišča, kakor Kislovodsk, Zelenovodsk, Boržon, Anapa, Esentuki, Mineralnye in Krim so obstojala že davno pred boljševiki. Toda o tem malo ve sovjetski državljani centralne Rusije ali iz Sibirije in še manj menda inozemstvo. Rusija je pač zelo velika država in bolj zaprtja pred drugimi, kakor pa katekoliki na svetu. — Varstvo otrok? Ko bi ne videli na lastne oči dan za dnem tisoče in tisoče teh ubogih otrok, dečkov in deklic, ki se potikajo kakor sence po proletarski metropoli in umirajo od gladi in pomanjkanja pod mostovi, v zapuščenih mlinih, v dvigalnih in loncih za kuhanje asfalta. To statistiko, ki vpije do neba, bi morali objaviti boljševski mogotci v vednost svetovnemu proletarijatu! — In »vsakih šest minut nov traktor!« Da, to je želja, a ne dejstvo. Za enkrat proizvajajo Krasni Putilovec prav slabo uporabne in površno izdelane oralne stroje. — Najbolj viden uspeh sovjetov je zaznamovati samo v cerkveni politiki. Sovjeti se lahko postavijo, da so zaprli 10.000 cerkva in duhovnike pregnali ali pomorili. Ostanek pa je pognan na ceste, kjer prosjačijo mimoidoče za Kristusovo voljo. Toda vse te stvari so Vam že več ali manj poznane. A kljub temu, — če tukajšnje sovjetske časopise piše resnici, kar pa dvomim, — ne manjka po svetu simpatizerjev s sovjetsko državo, ki občudujejo »pridobitve« boljševikov in si žele njihovega gospodstva.

Trinajsta obletnica Sovjetske revolucije... Dež lije neprestano in sredi popoldneva je nastopil mrak. Ali obkrojuje nebo najbednejše med rev-

Sestanek Curtius-Bethlen-Litvinov

V Berlinu se nadaljujejo razgovori pričeti v Ankari - Ozadje banketnih napitnic

Berlin, 24. novembra. — m

Pomen bivanja grofa Bethlena v Berlinu je dobil popolnoma drugo obliko, ko se je sinoči raznesla po mestu vest, da se bo ustavil v Berlinu tudi sovjetski ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov na povratku od ženevske razorožitvene konference. Sedaj dobi tudi sestanek sovjetskega diplomata z italijanskim zunanjim ministrom Grandijem v Milanu svoj natančno določen pomen. Litvinov prihaja v Berlin natančno poučen o italijanskih zunanje-političnih smernicah ter nekoliko tudi kot italijanski zastopnik, akoravno je itak že italijanski veleposlanik v Berlinu v stalnih stikih z grofom Bethlenom, odkar se slednji nahaja na nemških tleh. Preden je prišlo do sestanka v Milanu med Litvinovom in Grandijem, so se vršili večdnevni pogovori v Rimu med italijansko vlado, grškim zunanjim ministrom, turskim zunanjim ministrom, bolgarskim poslanikom in zastopnikom sovjetov.

Berlinski sestanci madžarskih in sovjetskih državnikov z najvišjimi predstavniki nemške države in nemške politike je torej organično nadaljevanje italijanske politike, o kateri je »Slovenec« dopisnik iz Istambula izčrpno poročal.

Prihod Litvinova v Berlin bi bržkone ostal tajen, kol je bilo sprva tudi v načrtu, toda časniki so mu vendar prišli na sled in senzacija, ki jo je vzbudila kraška tozadevna notica v »Vossische Zeitung«, je bila res velika.

Sicer se ne more za enkrat trditi, da snujejo v Berlinu kakšne nove meddržavne zveze, ker nem-

ški zunanji minister dr. Curtius je v svojem govoru izrečno poudaril, da Nemčija zavrača vsako misel na zveze, ki bi bile podobne predvojnimi političnim zvezam, vendar postaja jasno, da se snuje vsaj prijateljska skupina držav, ki bi nastopale skupne v gotovih vprašanjih mednarodne politike. Ta vprašanja so: zaščita narodnih manjšin, razorožitve in revizija mirovnih pogojev. To so znane točke, ponavljajo jih vsak nemški časopis in poudarja jih vsak inozemski list. Na prvi pogled ni popolnoma uvidevno, kaj bo recimo Italija delala pri zaščiti narodnih manjšin. V mednarodni politiki je pa tudi to mogoče, da bo hotela ščititi Italijane, ki bivajo izven rimskega imperija. Grof Bethlen je poudaril isto ter v tem samo posmehoval nemškega zunanje ministra. Pri prihodnji razorožitveni konferenci bo torej nastopila skupina držav, ki bodo zahtevale razorožitve vseh sil, velikih in malih. Na bodočem zasedanju Društva narodov bodo iste države zahtevale revizijo mirovnih pogojev.

Nemčiji bo brez dvoma ljubo, če bo smela računati na pomoč sovjetske Rusije ne na konferenci sami, ampak za hrbitom Poljske, katero bi nemški politiki radi zopet delili. Nemška vlada bo brez dvoma vprašala zbrane madžarske in sovjetske diplomate, kaj bi v slučaju kakšnega spora s Poljsko te države ukrenile.

Berlinski sestanek je torej zadnja generalna vaja velikega koncentriranega naskoka na mirovne pogodbe in na politično zemljepisno karto versajškega mira pod vodstvom Italije. Do sedaj še ni verjetno, da je Nemčija pristala, ker vendarle obstoji v vladi sami skrajna vodilna moč, ki si ne

želijo ponovitve sodelovanja z italijansko zaveznico. Ta avantura jih je stala svetovno vojno. Znanost pa je, da je dr. Curtius — ki je nedavno svojega poslanika v Rimu, von Neuratha, poslal v London, v Rim pa poslal najbolj bistrega diplomata, von Schuberta — zelo velik prijatelj Italije kot je bil pred njim račni minister Rathenau. Dr. Curtius je tudi zelo ambiciozen in bi rad posnemal rajnega Stresemanna v širokopoleznosti.

Če se italijanski diplomaciji posreči razširiti ankerski blok tudi na Nemčijo in na Avstrijo, potem bomo tekom prihodnjega leta očividci veličanskega nekrvavega dvoboja med skupino držav, ki stoji pod vodstvom Francije, in drugo skupino, ki jo vodi Italija. Obe se bosta potegovali za angleške simpatije.

Berlin, 25. nov. d. Sovjetski komisar za zunanje zadeve je danes posetil nemškega zunanje ministra in čital pri njem dve uri. Za Litvinovom je bil sprejet od Curtiusa italijanski veleposlanik.

Berlin, 25. nov. d. V Berlin sta prispeela s stenoim brzojavom francoski poslanik de Margerie in viski funkcionar francoskega zunanje ministristva.

Bethlen se vrnil

Budimpešta, 25. nov. kk. Grof Bethlen se je danes opoldne vrnil iz Berlina ter je izjavil zastopnikom listov, da se mu je posrečilo prepričati nemške vodilne politike, da je tudi v interesu Nemčije, dati madžarskemu gospodarstvu olajšave s primernimi gospodarskimi pogodbami. Grof Bethlen je prepričan, da bodo dobri odnosi koristili obema državam.

Milanski sestanek

Tes o gospodarsko sodelovanje sovjetov in Italije

Rim, 25. nov. kk. Sestanek Grandija z Litvinovom je očitno prvi italijanski odgovor na negativni rezultat ženevske debata. Koliko bo Italija mogla upoštevati Rusijo v političnem sistemu italijanskih prijateljev, se se ne more razvideti. Gospodarski odnosi pa so se začeli že pred daljšim časom. Rusija želi dobivati iz Italije govorice fabrikate, Italija pa iz Rusije sirovine. Obe državi se prizadevata, da bi si vsaj deloma zagotovili pristo pot za preskrbo po morju. Italijanska vlada je pripravljena zadostno jamčiti ruska naročila v Italiji ter se govori celo o ustanovitvi posebnih tovarnen v Italiji, ki bodo delovale samo za Rusijo. V tem zmislu je tolmachi tudi odhod novega italijanskega poslanika v Moskvo.

Milan, 25. nov. kk. Po banketu, ki ga je priredil Grandi Litvinovu, se je italijanski zunanji minister še ponoči vrnil v Rim. Litvinov pa je odpotoval danes dopoldne. O politični in gospodarski vsebini razgovorov se ni objavilo ničesar, niti se niso izdali komentarji. Litvinov je imel v Milanu razgovore samo z Grandijem, s sovjetskim poslanikom v Berlinu Kurškim in z nekaterimi člani ruske trgovinske delegacije v Milanu. Litvinov ni bil več v Italiji od leta 1922, ko je bila gospodarska konferenca v Genovi. Njegov obisk v Milanu bi bil morda ostal nepoznan, če ga ne bi bil Grandi pričakoval na kolodvoru z velikim sprejemom. Tako Grandi kakor Litvinov sta odklonila vsakršno izjavo o svrhi svojega sestanka.

Milan, 25. nov. kk. Litvinov je izjavil Vasemu dopisniku pri svojem odhodu, da se bo šel na švicarski meji na podlagi brzojavke, ki jo priča-

kajo, odločil, ali se bo še enkrat vrnil v Zenevo, ali pa bo potoval direktno preko Baira v Berlin, kjer se bo sestal z zunanjim ministrom dr. Curtiusom. O političnem položaju v Rusiji je odklonil vsako informacijo.

Komentar »Giornale d'Italia«

Rim, 25. nov. kk. Kakor piše Giornale d'Italia, se po pravici pripisuje sestanku Grandija z Litvinovim velik pomen. V razgovorih sta si državnikata pojasnila položaj. Pri tem pa razlika v režimih ni igrala nobene vloge. Sovjetska Rusija ima mednarodno vlogo, s katero je treba računati, in lahko postane v mednarodnem življenju kakor tudi v narodnem interesu koristno ali celo potrebno sodelovanje z Rusijo. Navedeni list naglašajo pri tem naravne možnosti izravnave med obema gospodarskima oblikama. Rusija ostane slej ko prej vodilni producent sirovin, teh sirovin pa v Črni morju ne blokira nobena država. Samo po sebi je umevno, da hoče italijansko gospodarstvo priti z ruskim v poslovne stike. Sestanek Grandija z Litvinovom je pripomogel k temu, da so se zblizali med seboj mnogi skupni interesi obeh držav. — Z napetostjo pa se pričakuje, kako bo Vatikan pozdravil to forsirano rusko politiko v Italiji. »Osservatore Romano« je šel pred kratkim ob priliki sprejema novega italijanskega poslanika citiral besede Kalinina in naglašal, da je v protiverskem muzeju v Moskvi razstavljena tudi fotografija podpisov lateranske pogodbe.

Ogromni proces proti gospodarskim protirevolucionarjem

Obsojenih je veliko tehničnih voditeljev ruske industrije

Moskva, 25. nov. kk. Danes popoldne se je začel ogromni proces proti profesorjem in inženjerjem, ki so obtoženi, da so s sabotažiranjem podpirali francosko intervencijo. Proces se bo vršil v največjem stilu. Ruski listi zahtevajo, da mora ruska industrija učine svojega dela povišati, da mora podpirati rdečo armado in zvišati brambno sposobnost vojske. Ost vseh časniških napadov je naperjena samo proti Franciji.

Moskva, 25. nov. kk. Seja centralnega izvršnega odbora, ki je bila določena na dan 12. decembra, je bila preložena na dan 20. decembra radi sprememb v državnem in strankarskem aparatu. Tako se je sedaj tudi funkcija trgovinskega komisarijata razdelila na oddelke za notranjo in zunanjo trgovino. Dosedanji trgovinski komisar Nikojan postane voditelj novega ljudskega komi-

sarijata za preskrbo, zunanji komisarijat pa prevzame bivši londonski poslanik Rosenholz. Vodstvo GPU je po došlih vesteh prišlo na sled tajni organizaciji, ki je dopisovala s Trockim v zadevi radi odstopa Stalina.

Bukarešt, 25. nov. kk. Podoba je, da je ruskemu dumpingu pošlo žito. Inozemske žitne ladje se vračajo iz ruskih pristanišč prazne ali pa nakladajo v Constanzi romunsko žito, da ne vozijo prazne. Govori se celo, da je sovjetska vlada stopila v pogajanja z Romunijo radi nakupa žita, posebno koruze, kar je povzročilo v Romuniji povišanje cen žitnih pridelkov.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo, mlo vreme, tu in tam vetrovno.

Seja ministrskega sveta

Belgrad, 25. nov. AA. Pod predsedstvom predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev generala Petra Živkovića se je vršila danes seja ministrskega sveta, ki je trajala od 17 do 18.30. Seji so prisostvovali vsi ministri razen g. Nikole Uzunovića, ministra brez listice, ki je bolan. Na seji so razpravljali o tekočih zadevah. (Centralni presbiri.)

Min. Preha v audienci

Belgrad, 25. nov. AA. Nj. Vel. kralj je sprejel danes v audienci ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Nikolo Preko. Audijenca je trajala od 10.30 do 12.30.

Sprememba pri policiji in politični upravi

Belgrad, 25. nov. I. Z odlokom predsednika vlade in notranjega ministra so imenovani: Za policijskega upravnega pripravila pri okrajnem načelnstvu v Petrinji v 9-I Jože Rjaneec, za policijskega upravnega pripravila uprave policije v Ljubljani v 9-I dr. Matijan Melcor, za policijskega inspektorja pri uprzi policije v Ljubljani v 4-I Josip Tučan, predstojnik mestne policije v Vinkovcih: za okrajnega načelnika v Novi v 4-I Ciril Poljakar; za okrajnega načelnika v Gospiću v 5-I Ivan Horvati; za okrajnega podnačelnika okruga Požeškega v 6-I Ivan Lasković; za tajnika notranjega ministrstva v 6-I Anton Botegelj, dosedaj komisar železniške obmejne komisije na Jesenicah; za komisarja železniške obmejne komisije na Jesenicah Vladimir Grbić, dosedaj pristav v Karlovcu v 7-I; za komisarja obmejne železniške policije v Mariboru v 8-II Stevan Krajncić, dosedaj komisar iz Velikega Manastira; za komisarja uprave policije v Ljubljani v 3-II Joso Karabellić; za komisarja železniške obmejne policije v Raketi Rado Zaklavović, pisar komisarijata na Sušaku v 4-II; za pisarja na komisarijatu na Sušaku v 4-II Aleksander Marković, komisar obmejne železniške policije na Raketi, v isti skupini in kmetijski za tajnika okrožnega inspektorata v Varaždinu v 4-I Sreten Mitrović, srezki načelnik na Krku.

Učitelstvo na zasebnih šolah

Belgrad, 25. nov. AA. Na podlagi člena 104 zakona o narodnih šolah z dne 5. oktobra 1929 se morajo vse zasebne šole v vsem ravnati po predpisih, ki veljajo za narodne šole. Zato morajo učitelji zasebnih šol po členu 71 in 72 omenjenega zakona imeti učiteljski izpit zrelosti. V zvezi z gornjim je minister za prosveto sklenil, da morajo učitelji privatnih šol položiti predpisani učiteljski izpit, da dopolnijo svojo strokovno izobrazbo na državnih učiteljskih šolah.

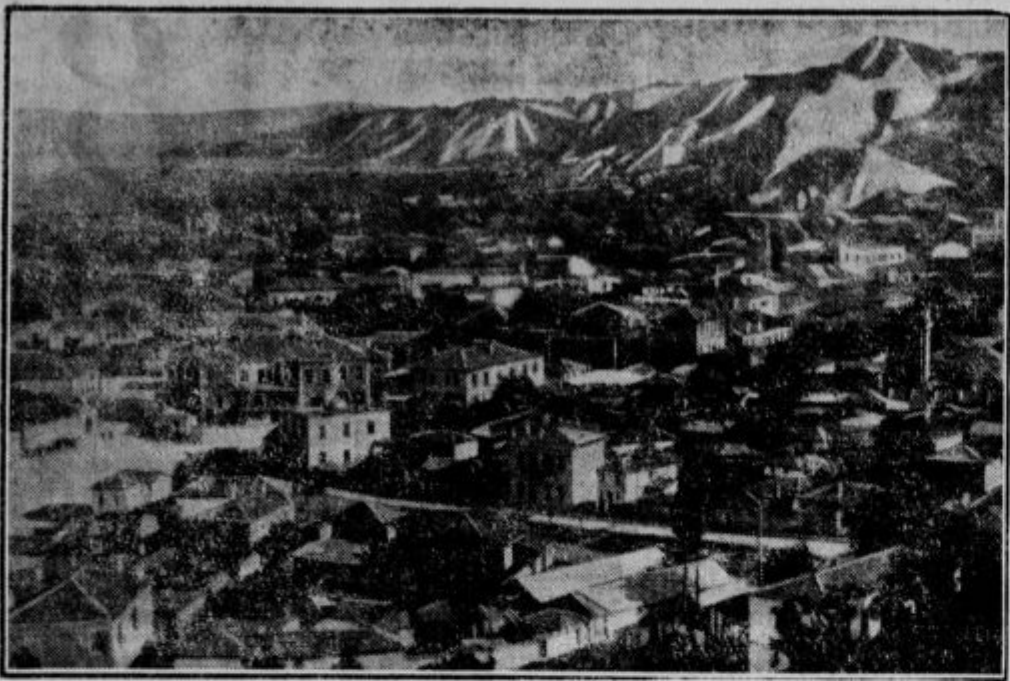
Zivaljević na smrt obsojen

Belgrad, 25. nov. I. Danes se je končala razprava in izreka sodba proti bivšemu orožniku Gjorgju Zivaljeviću. Sodišče je proglasilo bivšega orožnika Zivaljevića za krivega, da je nad Danico Milenkovićevo izvršil nasilje, jo nato ubil in zakopal. Zaradi tega je bil obsojen na smrt. Izredno številna publika, predvsem iz najboljših belgrajskih krogov, je to razsodbo sprejela z velikanskim odobravanjem in klici: »Živio pravica!«

Zagrebska vremenska napoved. Stacionarno, ki se pa nagiba k spremembam.

Kaznjenci poskusili pobegniti po strelovodu

Slikarsko razstavo bomo imeli v Ptuj od 9. novembra do 8. decembra. Med razstavljalci je tudi tukajšnji gimnazijski profesor **g. Jirak**.

Valona, ki je bila središče potresa z dne 21. t. m. Podrlo se je mnogo hiš, 30 ljudi je bilo ubitih.

Nenavadno opojno sredstvo

Poželenje po nasladi si tešijo ljudje v severovzhodni Sibiriji z neko gobo. Kar je za prebivalstvo južne Azije opijum, za Malajce konoplja, za Peruance koka in za Evropejce alkohol, to je za Samojede, Jakule, Kamčadale, sploh za narode azijskega vzhoda in severa — goba mušnica. Ta strupena gliva raste tudi povsod v Evropi ter jo pozna pri nas skorajda vsak otrok.

Eno ali dve uri po užitju mušnice se pojavijo v goltancu krči in pa neznosna žeja, želodec in čreva se vneemo, nastopi desinterija, opojna razburjenost, vidna zmočenost, včasih tudi trzaji in krči in slednjič globoko spanje. To se utegne obrniti na okrevanje ali pa končati s srčnim mrtvoudom in smrtjo. Narkotične pojave, ki se pokažejo po užitju mušnice, pripisujejo nekemu alkaloidu po imenu »muskarin«. Koliko tega strupa posamezna gliva vsebuje, se ne da natančno dognati, splošno pa se ceni na 1/3 odstotka. Vendar pa že najmanjše množine muskarina kažejo opojne pojave.

To so izkoristili prebivalci vzhodne in severne Sibirije. Kakor so pri nas vinotoči, kjer se ga naleze lahko vsak po mili volji, tako so tam beznice, kjer prodajajo mušnico. Vendar pa to mikavno sredstvo nikakor ni poceni in je dostopno v najbolj kakovosti te posestnikom velikih čred, ki dajo za prijetnost take pijanosti lahko severnega jelena, 10 belih lisicjih kož ali 1 vidro.

Glivo nabirajo ali v toplih poletnih mesecih, ali pa jo pustijo, da dozori in se posuši v zemlji. V tem slučaju so gobe močnejše od umetno posušenih.

Domačini prideno gobo borovničnemu soku, ki dobi s tem lastnost najmočnejšega vina. Ako se goba uživa sveža v juhi ali kot prikuha, je učinek milejši; učinek pa se stopnjuje, ako se človek napije vode. Moč te pijače se pojavi v 1 ali 2 urah po užitju. Prva posledica je izvanredna veselost, potem pa se prevleče obraz z gorečo rdečico, na to pa nastopi omotica in pijanost kakor po vinu ali žganju. Zrtev blebata besede brez smisla in zveze, dostikrat pa nastopi tudi popolna nezavest.

Nekatere podžge ta pijača k izvanredni delavnosti in k največjim telesnim naporom. Ako pa se uživanje pretirava, povzroči najgroznejše bolečine.

Po uživanju se pri nekaterih ljudeh pokažejo tudi veselo smešni pojavi. Tako se osebami, ki imajo nagon do gostobesednosti, pod nobenim pogojem ne more ustaviti tok besedi, in tako izblebetajo brez vsakega pomisleka najvažnejše tajnosti. Kdor ljubi glasbo in petje, poje neprestano v vseh mogočih glasovnih vrstah in ako tak pijanec vidi na svojem potu bilko, se tako zaleti, kakor bi hotel preskočiti širok potok ali kako mogočno debljo.

Konec lepotev tekem?

Gospodična Briand je bila pomerjalka oblek (mannequin) v veliki pariški modni trgovini. Bila je mlada in čedna ni pa ničesar drugega želela, nego biti — srečna. Svojo srečo je šla iskati tudi na tekmo v lepoto in zdela se je, da je dosegla svoj cilj: proglasili so jo za najlepše dekle v Parizu. Sedaj ji je od vseh strani deževalo darov: Modne trgovine so ji pošiljale obleke, dobila je avto in polno drugih stvari, o katerih je mogla doleteti samo sanjati. Izstopila je iz službe, ker je upala na bogato možitev. Vlačili so jo po Music-Hallih, filmskih podjetjih, pred fotografske aparate časnikarskih poročevalcev itd. Tedaj pa je nastopila druga »kraljica lepote« — mademoiselle France. Slava gospodične Briand je žalostno ugasnila. A kar je hujše: plemeniti darovalci so ji vzeli svoje »darove« — avto, obleke in vse druge zaklade, njo pa prepustili usodi. Njena prejšnja služba je bila že zasedena in tako se je znašla najlepša Parižanka naenkrat v največji bedi. V svojem obupu se je zatekla na sodišče in vložila proti odboru za lepotno tekmo tožbo na odškodnino, ker ji je velel, naj svojo službo pusti, potem pa terjal od nje nazaj celo vsa darila, ki jih je bila

Mowinkel, norveški ministrski predsednik, ki bo moral s svojim kabinetom najbrže odstopiti. Zahteva namreč izpremembo zakona proti trustom, čemur pa delavska in kmetijska stranka odločno nasprotujeta.

„Gor čez izaro ...“

V nedavnem predavanju v »Soči« o »Deželi jezer« sem bral, da je Plajberg rojstni kraj Andreja Einspillerja. Voditelj koroških Slovencev profesor Andrej Einspiller, je rojen pri Pregleju v Svečah. Tam je rodna hiša vseh Einspillerjev. Sicer je bil en Neček Einspiller župnik v slovenskem Plajbergu, vendar je to le nečak našega narodnega heroja.

Ob tej priliki naj se dotaknem tudi znane koroške pesmi »Izaro«. Ta pesem nikakor ne siove »Gor čez izaro« in tudi ne »Dol čez izaro«, marveč pravilno in izvirno besedilo je: »Glej čez izaro — tam čez gmajnico...« Kdor pozna lego kraja, kjer se je ta pesem rodila — to so Bače pri Ločah — bo to takoj umel. Skladatelj pesmi, župnik Treiber, je peljal svojega prijatelja na grič in mu pokazal: »Poglej čez izaro — tamle čez gmajnico, tam je moj ljubi dom...« To pribijem kot osebni prijatelj župnika Treiberja, s katerim smo to pesem v St. Jakobu dostikrat prepevali.

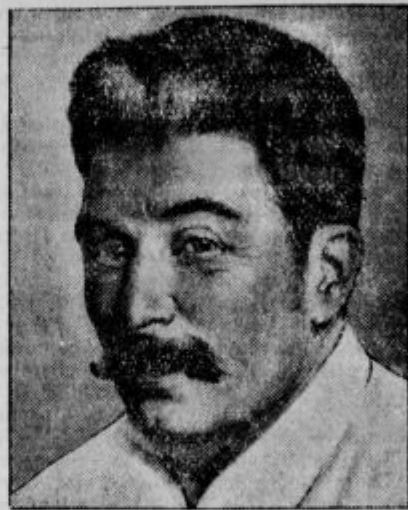
L. H.

Ženske bolezni

(Exudate) zdravite doma s Pistyansko blatno »Gama« kompresno. Dobi se v vsaki lekarni in drogeriji.

Skladništvo: Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5

prejela. Dekle je zahtevalo 40.000 frankov odškodnine in vrnitev vseh daril. Sodišče je priznalo opravičenost njene zahteve in razsodilo, da ji morajo plačati prireditelji lepote tekme 10.000 frankov odškodnine, ji vrniti vsa darila in ji vrhu tega preskrbeti novo službo v njenem prejšnjem poklicu. Ko je postala ta razsodba znana, so številne bivše »lepotne kraljice« vložile podobne tožbe na odškodnino, ker se je tudi zanje tekmovalje v lepoto končalo na enako tragičen način. Konkurenčni odbor se bo moral sedaj odločiti, da ali plača prizadetim dekletom vedno primerno visoko odškodnino ali pa da slednjič preneha s svojimi neizmisljivimi in za ženstvo skrajno ponižujočimi prireditvami.

Stalin, neomejeni diktator Sovjetske Rusije, ob čegar oblast butajo po zadnjih vesteh valovi upora.

Novo reklamno sredstvo

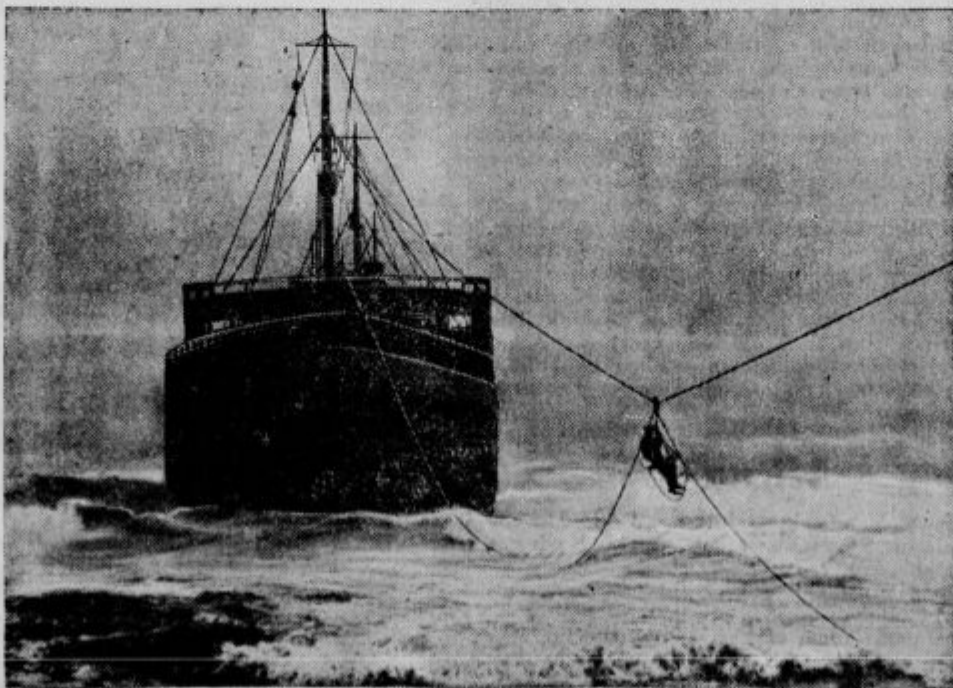
Neka velika newyorška tvrdka si je izmislila novo, zelo učinkovito reklamno sredstvo. V svojem izloženem oknu ima aparat, ki po deseti uri zvečer sam užge luči, čim se približa kak človek. Naravno je, da potem vsak postoji pred izloženim oknom. Ko pa sant odide, razsvetljava zopet ugasne. Razsvetljava temelji na nevidnih ultrardečih žarkih.

Oustric, francoski velešpekulant, čegar polom je prizadel celokupno francosko gospodarstvo. V njegove drzne borzne manevre je zapletenih veliko vplivnih francoskih politikov; justični minister Pétel je moral odstopiti. Pričakovati je, da bo moral Oustric v ječo.

Prstan za „vdove“

Ločene žene v Ameriki, ki nočejo več nositi zakonskega prstana, a bi se vendar rade razlikovale od samskih deklet, so začele nositi posebne prstane iz črnega oniksa na tretjem prstu leve roke. Na notranji strani prstana so vrezane štiri črke, ki pomenjajo »free« — prostal! Šaljivci imenujejo ta prstan »Reno« — to je znano mestece v Nevadi, kamor se hodijo lahkomišelniki Američani ločit in poročat (kakor pri nas nekoč na Reko), ker imajo v Nevadi glede tega posebno lažoden zakon.

Reševanje posadke parnika »Tamiahua«, ki je v viharju nasedel. Ker se ladje parniku niso mogle približati, so rešili mostvo s pomočjo raketne vrvi, ki so jo s strelom vrgli na parnik in po kateri so mornarja za mornariem potegnili na reševalno ladjo.

Kulturni obzornik

Pismo iz Belgrada

V zadnjih letih smo napravili precej in uspešnih korakov v inozemstvo, v široki svet. Vendar po vsej pravici trdim, da nas ogromna večina Evrope še ne pozna in zato dosledno ne upošteva, ali pa nas pozna le po fragmentih, po malenkostih, bolj po napakah, ko pa z dobre strani. Odgovarjajoče mesto v evropski kulturi in v vsem javnem življenju sploh bomo dosegli šele po desetletjih.

Pa so merodajni kulturni faktorji o cenopkazali zadnji čas, da so nas opazili. To v glasbi. Za nastopno 1931. leto je namreč Jugoslavija povabljena v ženevo na glasbeni festival. Kakor znano vsako leto ena najboljših svetovnih opernih enot gostuje v ženevi ob času septembarskega zasedanja narodov. Doslej je gostovala n. pr. dunajska in še nekatere nemške opere, pariška Opera comique itd. Za prihodnje leto je pripravljani odbor imel v programu milansko Scalo. Vsekakor je karaktristično dejstvo, da smo prodrli nepričakovano mi in je »Scala« ostala v ozadju.

Kolikor je doslej znano, bo naša operna skupina sestavljena iz moči zagrebške in belgrajske opere. V programu sta dve domači operi (v prvi vrsti Končevićeva »Kaštana«) in ena ruska (Rimski-Korsakov: »Sadko«). Poleg tega se bo dajal še balet, ki ga pripravlja g. Hristić. Njegova premijera bo še pred koncem letošnje gledališke sezone v Belgradu. Delo je vzeto iz našega bogatega glasbenega folklorja. Gostovanje bo po dosedanjih računih trajalo štirinajst dni. To bo na vsak način lepa prilika, da pokažemo tujcem, kaj vse imamo.

V četrtek, 27. t. m. poteče dvajset let od smrti izrazitega pesnika in dramatika romantične šole Laze Kostića. Sicer je res, da današnja službena Skeršćeva srbska književna zgodovina ne govori preveč laskavo o Kostiću. Upati pa je, da bo v prihodnji in v vseh sledečih zavzel mesto, ki mu po vsej pravici gre. Vseukupno Kostićevo pesniško delo je izdala novosaška »Matica srpska« (1909). Daleč bolj uspel, ko v pesmih pa je Laza Kostić v dramah. Njegov »Maksim Crnojević« je delo, ki še danes zanima in ga publika še vedno z užitkom gleda. Omeniti moram tudi prevajalsko delo Kostićeva. On je bil prvi popularizator Shakespearea med Srbi: Napisal je več krašjih razprav o njem in njegovih delih in prevedel Hamleta, Romeja in Julijo in Richarda III.

Zadnja dramska premijera v Belgradu je bila tridejanska moderna komedija Nemca Bruna Franka z naslovom »Komedija z biserom«. Predstava je uspešla. Režiral je zelo sodoben g. Kulundžić. Od igravcev je najbolj ugajala ga. Katalinićeva v vlogi Vere. Omenjam, da je belgrajsko gledališče doslej posvečalo zelo malo pažnje modernemu nemškemu dramskemu slovstvu. Nasprotno pa je repertoar prenatrpan s francoskimi komadi.

Gvido Tartalja, ki je bil doslej znan le kot pesnik, je pri g. Kohnu objavil obsežnejšo zbirko kratke proze. To so pravzaprav feljtoni in ertice, napisane v l. 1922—1927 in so v tej knjigi samo skupaj izdane. V tisku ima G. Tartalja humoriščno enciklopedijo sodobne književnosti z naslovom »Panoptikum« in knjigo pesmi »Lirski zapisi«. Omenjam, da se je Tartalja doslej uveljavil kot eden najboljših srbohrvaških mladinskih pesnikov.

Pred nekaj dnevi je minilo 100 let od rojstva prve srbske pesnice Milice Stojadinović. Srbinje. Zelo dobro je bila znana v Nemčiji. Živela je največ v okolici Fruske gore. Svojevrsna zanimivost je njen dnevnik »U Fruškoj gor«, ki je v treh knjigah izšel v Novem Sadu (1861, 1862, 1866).

Eden najbolj znanih ruskih kritikov v emigraciji, g. Mark Slonim je pravkar izdal v založbi belgrajskega »Ruskega arhiva« zelo zanimivo knjigo esejev o sodobnih ruskih književnikih Evgeniju Zamjatinu, Vsevolodu Ivanovu, Ani Ahmatovi, Marini Cvetajevi, Leonidu Leonovu, Konstantinu Fedinu, Iraku Babelju, Alekseju Tolstemu, Sergeju Jesenjinu, Borisu Pilnjaku, Vladimirju Majakovskem, Ilji Ehrenburgu, Mihajlu Zoščenko in Borisu Pasternaku. Knjiga obsega 90 strani velike oklavitne stane samo 10 Din. Naslov: Portreti savremenih ruskih pisaca.

Izšla je druga številka revije »Bodočnost«, ki izhaja v Parizu in jo izdaja Zveza za zedinjenje Južnih Slovanov. Pretežni del člankov je pisan v bolgarščini. Zanimiv je članek »Slovanstvo in Južni Slovani« dr. M. Preloga, ki je le posnetek dela »Slovenska renesansa« (Zagreb, 1926).

Kolarčeva zadružbina je med drugimi v kategoriji beletristike nagradila g. Miloša Crnjanskega za potopise iz Dalmacije. Nezdrav pojav je, da je skoraj vse letošnje književne nagrade v Belgradu prejel g. Crnjanski.

V »Glasniku istoriskog društva« in Novom Sadu je g. dr. Dimitrije Kirilović objavil tri tiskovne pole obsegajoč zgodovinski pregled dela »Srbskega narodnega gledališča« od začetka (1861) do l. 1868.

V zagrebški »Zabavni biblioteki« je nedavno izšel še pred več leti napisani roman Stanka Tomašića »Salon milostive Kle«. Po dejanju je delo postavljeno v viharne poprevratne dni. Posebno zanimiv je avtorjev iskreni predgovor.

Dorđe Glumac je pri Gezi Kohnu izdal drobno knjigo mladinske proze z naslovom »Vilinski snovi«. Za tisk pripravlja med drugim petdejansko dramo »Jesenji suton« in »Nove pesme«.

Šestnajstnovembrska številka S. K. Glasnika prinaša nadaljevanje odlomka iz Begovičevega romana in B. Lazarevićevih »Senc osnov«. Omenjam članka: Schillerjeva »Pesem o zvonu« (Stevan Josifović) in »Skupno življenje žuželk« (Sergije Metalnikov.) Dr. Isidora Sekulić je napisala ljubko kritiko o Crnjanskega »Ljubavi u Toksani«.

Zadnja številka »Književnih novina« prinaša dober članek Antun Nizetića o Italiji Svevu.

Sarajevsko gledališče bo te dni svečano proslavilo desetletnico svojega obstoja.

Novembrsko kolo »Narodne knjižnice« obsega prevode iz Dostojevskega (Igralec), G. Kellerja, Halevyja in Hedesterna ter izvirni roman Miodraga Stefanovića (Igralec na putu).

Radoslav Dragutinović, ki je z »A-zurno zemljo« zelo smelo nastopil, je te dni objavil drugo pesniško zbirko »Lišće peva«.

Pri G. Kohnu v kratkem izidejo novele Nikole Trajkovića (»Opatiška madona«), razgovori o književnosti Brane Čosića (»Deset pisaca, deset razgovora«) in roman Milana Kšanina (»Trokošuljnik«).

Tone P.

*

Novi život. List za bezalkoholnu kulturu. (Vlasnik i izdavač: prof. dr. Mašek i Drugovi, Zagreb, Higijenski zavod.) V novemberskem zvezku prinaša sledečo vsebino: Dr. Antonije Vuković: Milošu Djuranu u spomen. — Kako alkohol utiče na rast mišića. — Ivan Ivanić: Preša. Skica. — Antialkoholni pokret u Jugoslaviji. — Privredni pregled. — Bilješke.

Inventurna odprodaja v TEKSTILBAZARJU

Blago za moške oblike in suknje, damske plašče, vsakovrstne volnine, perila, svilje etc.

Oglejte si ceno ter kvaliteto!

Tekstilbazar Ljubljana

Krekov trg št. 10.

od 26. novembra do 20. decembra

Z 20% popustom!

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Šofer
zanesljiv in zmožen vseh popravil, z 2 letno prakso, išče službo k osebnemu ali tovaru. avtu; gre tudi na vtobus. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.390.

Pouk

Šoferska šola
prva oblast. kotica, Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoauto). - Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Šoferska šola
oblastv. koncesionirana I. Gabersčik

bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta 52. Prihodnji redni tečaj se prične 1. decembra 1930.

Službodobe

Kuharica
se sprejme v službo z novim letom na deželo na večje posestvo k dobri družini. Dobra gospodinja. Plača po dogovoru. Poizve se pri upravi lista pod št. 13456.

Predilce in kodralce
za izdelovanje žime išče najmoderneje urejena tovarna v Beogradu. - Ponudbe z navedbo plače v Beograd, Oblakovska 14-16.

TRETORN
galoše in čevlji za sneg

kupujejo vsi, ki cenijo svoj denar in varujejo svoje zdravje. Kupite tudi Vi še danes znamko

TRETORN
ker je najboljša.

+ SLOV. KAT. AKADEMSKO STAREŠINSTVO V LJUBLJANI naznanja prebriskno vest, da je v ponedeljek 24. novembra t. l. po kratki bolezni preminul njega zvesti član, gospod **ing. Bogomir Troha**
Pogreb dragega pokojnika bo danes 26. t. m. ob 15 iz mrtvašnice Splošne bolnišnice. Preljubemu tovarišu ohranimo zvest in časten spomin.
V Ljubljani, dne 25. novembra 1930.

Odbor.

Stanovanje
obstoječe iz dveh sob in kabineta, z vsemi pritliklinami se odda takoj v najem v naših hišah na Brinju. Podrobni pogoji pri Pokojninskem zavodu, Gledališka ulica 8.

Vnajem

Delavnico v najem
za kovaško, ključavničarsko, kleparsko obrt ali za skladišče oddam. Dobi se tudi nekaj kovaškega orodja naprodaj. Natančneje pri lastniku hiš, gospodaru: Kristijan Babič, Kranj, Savsko predmestje št. 8.

Gostilniški prostori
v Trojanah se oddajo v najem. Pojasnila daje Cerar, trgovec, Lukovica.

Posestva

Enodružinska hiša
nova, ca. 300 m² zemljišča, ob lepi cesti v Domžalah, se prodaja. - Naslov v upravi pod št. 13.480.

Graščinsko posestvo
z gozdovi, pripravno tudi za poljedelsko obrt kupim. Ponudbe z opisom obsega ter kakovosti in ceno na upr. »Slovenca« pod »Grašč. posestvo«.

Društvo posestnikov v Ljubljani,
Salendrova 6 — prodaja: VILO na Mirju z velikim vrtom. DVE HIŠI z več stanovanji in vrtom v Šiški. HIŠO z gostilno v predmestju Ljubljane. — Enonadstropno HIŠO s pekarno v promet. trgu ob železnici. — Razen tega več drugih hiš in posestev.

PRILOŽNOSTNI NAKUP GRAMOFONOV IN PLOSC

Radi preureditve naših trgovskih prostorov — oddamo nekatere garantirane nove aparate in plošče najboljše kakovosti po **IZREDNO NIZKI CENI!**

Porabite priliko in nabavite si za mal denar dober gramofon. Za vsak aparat jamstvo.

Cenik za splošno gramofonijo
GRAMOFON - A. RASBERGER
LJUBLJANA, MIKLOŠEVA CESTA 34.
Pazite na naslov! Pazite na naslov!

Kuhanje apna

Imam vedno v zalogi dobro žgano oziroma kuhano apno, vodne kugle in lomno kamenje. Cenjena naročila je poslati na naslov: F. Grošelj, Martinova, Grad 19, p. Cerkije pri Kranju.

Ob prvem kihu, ob najmanjšem ščegeltanju v nosu ali grlu zatecite se takoj k razkužilnim pastiljam

VALDA,

ki preprečujejo, lajšajo in odpravljajo vnetje sluznice ter povzročajo njihovo odpravnost z er pruhljanje, nahod, vnetje krhlja, katar.

Pastilje VALDA

zabranjujejo nahodu razširjenju na prsa. Toda pazite, zahtevajte vedno samo izvirne

pastilje VALDA.

Prodajajo se izključno le v škatlicah z napisom »VALDA« v vseh lekarnah in drogerijah.

Proda se

cela konkurzna masa J. Neškudla, trgovina in obrt cerkvenih paramentov, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25. V prodajo gredo vse terjatve, inventar, zaloga z vsemi potrebščinami, kakor stoji in leži. Pogoji so na vpogled v pisarni dr. Henrika Tuma, odvetnika v Ljubljani, Miklošičeva cesta 13, I. n., kot upravitelja mase. Pismene ponudbe je vložiti v osmih dneh.

POTNIKA
dobro uvedenega v špirituozi stroki,
SPREJME

za Slovenijo za takojšnji nastop po ugodnih pogojih vodilna tvrdka te stroke. - Pismene ponudbe je nasloviti na upravo »Slovenca« pod »Potnik za špirituoze«.

Novozgrajena vila
s 3 stanovanji, s kopalnicami, obložen. z emajliranimi ploščami, vse parketirano ter z vsemi pritliklinami, se prodaja. Vrt ograjen. Vsa stanovanja takoj na razpolago. Poizve se I. Oražem, Moste pri Ljubljani.

Glasba

Philipsov jubilejni pianino
s petletnim jamstvom dobi edino pri Minki Modic, Cojzova cesta 9.

Radio

Štiricevni radio
Reinartz, izvrsten, komplet, s 1a. zvočnikom, mrežno anodo 220 V, akumulatorjem ter vsem antenskim materialom, prodam za četrtinsko ceno. Peterlin, Kranj.

Kupimo

Srebrne krone
staro zlato in srebro kupuje Rafinerija dragih kovin, Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanke ceste pri gostilni Možina.

Fižol
letosnji cipro, koks in nizki, orehe tankih lupin, debele, ponudite povzročeno z navedbo množine tvrdki Peter Šetina, Radeče pri Zidanem mostu.

Vrednostne papirje
srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur«, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II. tel. 30-52.

Svežega zelja
kupim več vagonov. - I. Oražem, Moste pri Ljub.

Prodamo

Šivalni stroj
skoro nov, pogrezljiv, poceni na prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13461.

Volna, bombaž,
nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ul. 4 in Stari trg 12.

Avto Ford
zaprt, pet sedežen, v najboljšem stanju, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.481.

Žaganje in drva
odpadek od parketov oddaja v vsaki količini parna žaga Lavrenčič & Ko, Ljubljana, Vošnjakova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Dve večji baraki
kriti, z opeko, v dobrem stanju, se prodaja. Poizve se pri stavbni družbi »Gradi doma«, Ljubljana, Sredina 15.

Puhasto perje
čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROZOVIČ — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Zelo poceni prodamo dva bencinska tanka

po 1000 litrov ter vsakovrsten pisarniški inventar, pisalne mize, omare, pulte itd. Zelo ugodno na razpolago istotam tudi krasne manufakturne stelaže, dva voza in en ročni voziček. — Ogled vsak dan: Ljubljana VII, Žibertova ul. 27.

Drž. razredna loterija

Poročilo iz kolekture Ant. Golež, Maribor :: Aleksandrova cesta štev. 42.

Žrebanje V. razreda, 20. kola, enajsti dan, 22. novembra 1930. — Izžrebani so bili sledeči dobitki (za event. tiskovne pogreške se ne odgovarja)

2 x Din 400.000 št. 13078
2 x Din 40.000 št. 38339
2 x Din 30.000 št. 72198
2 x Din 10.000 št. 11671, 15722, 55870, 89910
2 x Din 4.000 št. 4468, 6329, 9361, 10045, 44431, 49702, 56327, 60162, 67526, 84070, 84328, 96672
2 x Din 2000 št. 1498, 2670, 2690, 4269, 11310, 11481, 11890, 12174, 12179, 16531, 18101, 18985, 19609, 23896, 24986, 27153, 27860, 30063, 32756, 40563, 42873, 45740, 46642, 55984, 56000, 57065, 59322, 71179, 74271, 74412, 77197, 80520, 87374, 87719, 95373, 95526, 96821, 98336, 99352.

Prihodnje žrebanje 24. novembra.

Dne 24. novembra t. l. izžrebane številke:

40.000 Din št. 83381
10.000 Din št. 29158, 52312
4.000 Din št. 27825, 47788, 85598, 98759
2.000 Din št. 291, 1220, 5410, 8311, 11734, 12682, 12860, 21372, 23273, 23803, 23973, 24192, 26913, 28341, 30457, 32033, 33329, 33919, 34109, 36543, 38219, 38955, 40799, 40977, 42891, 43937, 44313, 46238, 50638, 51484, 53003, 53067, 54513, 57070, 58171, 58951, 60405, 64410, 65821, 68330, 68383, 70021, 71820, 72207, 73556, 73722, 74593, 77446, 78401, 85194, 85534, 86156, 87840, 89385, 89529, 90145, 90821, 91797, 97636, 97820.

Prihodnje žrebanje 25. novembra.

Ali ste že poravnali naročnino?

Našo dobro mater

Jožefo Gajeta roj. Židan

je danes ob 3 popoldne rešil Bog zemskega trpljenja in jo poklical k sebi v večno življenje. Zemski ostanki se prenese dne 27. novembra t. l. ob 4 popoldne iz veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah v Ljubljani.

Ljubljana, dne 25. novembra 1930.

Žalujoči ostali.